

Vergeet Mij Niet

Contactblad IVN Oirschot WINTER 2023

- * Verwilderen volgens George Monbiot
- * In de schijnwerpers: Plantenwerkgroep
- * René Zeebregts nieuwe natuurwachter en nieuw lid

Bestuur IVN Oirschot

Voorzitter	Loek Kuperus	06 13861373	voorzitter@ivn-oirschot.nl
Secretaris	Vacant		secretaris@ivn-oirschot.nl
Penningmeester en ledenadministratie	Frans van Boekhold		penningmeester@ivn-oirschot.nl ledenadministratie@ivn-oirschot.nl
Bestuurslid	Martijn van de Schoot		martijn_van_de_schoot@hotmail.com
Bestuurslid	Petra Koning		pietertjeswing@icloud.com
Bestuurslid	Miranda Goutziers-Pijnenburg		miranda@goutziers.nl

Werkgroepen

Werkgroep	Contactpersoon	Contact
Cursussen	Jack van Nunen	cursusgroep@gmail.com
Fotogroep	Loek Kuperus	loekkuperus@live.nl
Insecten	Lia Adriaans	liaadriaans@gmail.com
Jeugd-IVN	Jack van Nunen	jeugd-ivn@ivn-oirschot.nl
Natuurbelangen	Rosetta Hovius	rosetthovius@live.nl
Paddenstoelen	Todor Ijsselmuiden	ijsselmuidentodor@gmail.com
Planten	Elly Pouwels	ellypouwels@trinedmail.nl
Senioren Flexwandelen	Lia Adriaans	liaadriaans@gmail.com
	Petra Koning	pietertjeswing@icloud.com
Scholenwerk	Leo van de Laar	scholenwerk@ivn-oirschot.nl
Vogels	Rinus Sterken	uilenwerk@ivn-oirschot.nl
Vergeet-Mij-Niet	Redactie	vergeetmijniet@ivn-oirschot.nl
Water	Hugo Smet	fam.smet@upcmail.nl

Lid of donateur worden van IVN Oirschot?

We kennen drie soorten lidmaatschap:

Lid	€ 25,- per jaar
Huisgenootlid	€ 12,50 per jaar
Donateur	minimaal € 15,- per jaar

Aanmelden kan door een e-mail te zenden naar:

ledenadministratie@ivn-oirschot.nl

Voor meer informatie belt u 06 44852519

Website: <https://www.ivn.nl/afdeling/oirschot>
Webmaster: webmaster.oirschot@ivn.nl
Rabobank: NL66 RABO 0138 8296 32
t.n.v. penningmeester IVN Oirschot

Wij zien u graag terug op onze activiteiten en wensen u vooral veel plezier bij IVN Oirschot!

*foto voorkant boven: Lia Adriaans
foto voorkant onder: Loek Kuperus*

Vergeet Mij Niet

IVN Oirschot - winter 2023

Van de redactie

Een Nieuw Hoofdstuk voor de 'Vergeet Mij Niet'

Met een mengeling van weemoed en vooruitkijken presenteren wij de laatste papieren editie van de 'Vergeet Mij Niet'. We sluiten een tijdperk af, maar de kern van ons verhaal blijft onveranderd: het delen van onze passie voor IVN, onze activiteiten, en onze natuurlijke omgeving.

Vanaf nu omarmen we een nieuwe digitale vormgeving en een nieuwe frequentie. Geen papier meer om vast te houden, maar een milieuvriendelijke, kostenefficiënte digitale verschijningsvorm. Geen kwartaalblad meer, maar een digitale nieuwsbrief die veel vaker zal verschijnen. Het besluit is weloverwogen, gesteund door ledenonderzoek dat een beperkte vraag naar de papieren versie bevestigde.

Onze oproep aan de leden

Met deze transitie nemen we ook afscheid van twee gewaardeerde redactieleden, Jeann van Dijk en Freek Kemps. Frans van Boekhold blijft aan boord en neemt de uitdaging aan om de nieuwe communicatievorm te organiseren. Een oproep aan leden: sluit je aan bij Frans om de redactie, planning, vormgeving en verspreiding te coördineren. Enthousiaste bijdragen blijven welkom; de kans om de pracht van de natuur te delen blijft open voor iedereen.

De laatste editie

Terwijl we de papieren 'Vergeet Mij Niet' vaarwel zeggen, koesteren we de rijke geschiedenis in ons archief. Geniet van deze laatste editie. Onze dank gaat uit naar allen die deel uitmaakten van dit papieren hoofdstuk. Op naar een nieuwe digitale ervaring!

40 jaar papieren versie, met Jeann van Dijk vanaf jaargang 1 nummer 1 tot en met de laatste uitgave in de redactie. Jeann, bedankt!

Inhoud

- 4 Van de voorzitter
Terugblik
- 5 Biodigitaal: Merlin
- 6 'Verwilderen' vlg George
Monbiot
- 7 Sterrencursus
- 8 In de schijnwerpers:
Plantenwerkgroep
- 9 Rini Kerstens 'Verhalen uit de
natuur'
Nieuwjaarswens
- 10 Schoonmaak nestkastjes
Jeugd IVN
- 11 Paddenstoelen Scholenwerk
Boomfeestdag
- 12 Welkom nieuwe leden
- 13 René nieuwe natuurwachter
- 14 Nieuwe leden
- 15 Fotogroep winterfoto's

Colofon

Redactie:

Frans van Boekhold
Loek Kuperus
Jeann van Dijk-Adriaans
Freek Kemps

Redactieadres:

vergeetmijniet@ivn-oirschot.nl

Drukker:

Editoo B.V.

Van de bestuurstafel

LOEK KUPERUS (VOORZITTER)

Deze zin is het begin van de allerlaatste 'Van de bestuurstafel' in de Vergeet Mij Niet. Zoals we eerder bekend hebben gemaakt hebben we als bestuur om meerdere redenen besloten het blad op te heffen.

Hiermee verdwijnt een stukje historie van onze IVN afdeling, dat gestart is vlak na de oprichting in 1981. De eerste naam was simpel: Nieuwsbrief. In 2002 werd het blad omgedoopt tot Vergeet Mij Niet. Al die jaren werd er vier maal per jaar, bij de start van een nieuw seizoen, een VMN gemaakt.

Graag wil ik op deze plaats iedereen, die in die ruim 40 jaar heeft meegewerkt aan het verschijnen van het blad hartelijk danken. Dat zijn in de eerste plaats de redactieleden, maar ook de stukjesschrijvers, de leveranciers van de mooie foto's (vroeger: tekeningen) en de bezorgers.

Dank aan Freek Kemps, die de laatste 10 jaar de mooie foto's in de VMN heeft verzorgd. Eén persoon wil ik speciaal danken: Jeann van Dijk. Jeann heeft vanaf het prille begin de opmaak van het blad voor haar rekening genomen. Ruim 40 jaar werk waar wij allemaal van genoten hebben en waar Jeann heel trots op mag zijn. Dank daarvoor!

Vanaf volgend jaar gaan we ervaren hoe we het verdwijnen van de Vergeet Mij Niet kunnen compenseren door nieuwsbrieven via de mail te verzorgen met meer inhoudelijke artikelen. Hebben wij je e-mailadres nog niet, geef dit dan door aan de ledenadministratie!

In de afgelopen maanden hebben we een zoektocht gestart naar een vaste(re) locatie voor onze binnenactiviteiten. Helaas zijn er nog geen ontwikkelingen te melden, we hopen hier in het 1e kwartaal meer over te kunnen melden.

Van de activiteiten in de afgelopen maanden sta ik graag even stil bij de boomfeestdag. Een waar genot om ruim 100 kinderen met zoveel plezier bomen te zien planten. Het waren er meer dan 800. Laten we hopen dat ze zich dit nog lang herinneren.

Jeann bezig aan de laatste editie

Freek fotoleverancier sinds 2016 voor de Vergeet Mij Niet

Dat dit nodig is blijkt wel uit de uitslag van de verkiezingen. Ik vrees dat natuur en milieu van een toekomstige regering niet veel goeds kunnen verwachten. En ook in Europa zie je de ondersteuning voor de Green Deal afnemen, een veeg teken.

Om de natuur onder de aandacht te houden zijn Elly en Frans een serie verhalen over bomen gestart in het Weekjournaal. Mooi! Hopelijk is dat tevens een opstap naar een natuurvriendelijke bomenverordening, die onze gemeente in 2024 het licht moet laten zien.

Onze jaarkalender voor 2014 staat in de steigers en wordt ook tegelijk met deze VMN verzonden. In januari is weer de schooltentoonstelling voor de basisscholen. Meld je ook eens aan als vrijwilliger, dat is leuk en leerzaam.

Tot slot wens ik iedereen fijne feestdagen en een heel goed en natuurrijk 2024!

Terugblik

LOEK KUPERUS

Na de zeer geslaagde ledenbijeenkomst op 3 september hebben we nog een aantal activiteiten gehad. Helaas hadden we met enkele daarvan wat pech.

In september waren een lezing en een wandeling georganiseerd rond spinnen door de welbekende Rini Kersten. Helaas moest Rini door ziekte verstek laten gaan waardoor de lezing kwam te vervallen. De wandeling is overgenomen door onze eigen gidsen met als thema spinnen, paddenstoelen en sporen. Deze leuke wandeling was eens niet in Oirschot maar op de Loonse en Drunense duinen.

Ook de laatste natuurwandeling 'In en om Oirschot' (voorheen flexwandeling) ging die kant uit, naar natuurgebied De Brand. Dit mooie gebied verdiende een iets grotere schare deelnemers, maar ja, het was een doordeweekse dag.

Begin oktober was weer de najaarsactiviteit voor onze basisscholen, georganiseerd door onze Scholenwerkgroep. Dit keer was deze rond de Kapel de Heilige Eik, waar maar liefst 183 kinderen konden zoeken naar en genieten van paddenstoelen, zaden en vruchten, bomen en wat er zoal in de bosbodem leeft en gebeurt.

Helaas gingen onze publieksactiviteiten in oktober wegens te weinig belangstelling niet door. Het idee was om op zondag spullen uit de natuur te rapen waarmee op de dinsdagavond mooie natuurcreaties gemaakt konden worden.

Aan het eind van een week met heel veel regen was het op 19 november opeens 's ochtends droog en zonnig. Met 12 personen wandelden we onder leiding van Elly en Lia langs het Oud Meer bij Son. De terugweg liep door het bos. Een mooie wandeling met veel informatie o.a. over de aanwezige bomen en met een keur aan paddenstoelen.

In 2023 bestaat het Wilhelminakanaal 100 jaar. Arthur de Vries wist ons een mooi historisch verhaal te vertellen over het ontstaan en het gebruik van het Kanaal, waarna Wilfred van

Nunen ons een prachtig inkijkje gaf in het onderwaterleven, met name dat van de verschillende vissoorten. De vele aanwezigen, we zaten met 50 personen bommetje vol, was zeer enthousiast over deze voor IVN wat afwijkende presentaties.

Op de 23e was er tot slot voor de Oirschotse basisscholen de jaarlijkse boomplantdag. De 17 begeleiders (dank) hebben maar liefst 104 kinderen geholpen om kale stukken in de bossen bij Oostelbeers te beplanten met diverse boomsoorten. Samen hebben ze bijna 1000 (!) bomen geplant. Over 10 jaar kunnen zij daar zelf de vruchten van plukken.

Als deze VMN uitkomt zijn er nog enkele gratis publieksactiviteiten in 2023. Op 12 en 14 december zijn onze filmavonden in Spoorndonk, waar Mark Kapteijns ons twee van zijn nieuwste films vertoont. Op 17 december is de jaarlijkse snertwandeling. Een wandeling door de natuur die wordt afgesloten met een heerlijke kom snert. Dit jaar wordt de wandeling verzorgd door onze drie deelnemers aan de gidsopleiding, die over enkele maanden afstuderen. Komt dat zien!!! Als afsluiting van het jaar wordt op 29 december onder leiding van de plantenwerkgroep meegedaan met de Floron Eindejaarsplantenjacht.

Biodigitaal. De app 'Merlin'

LOEK KUPERUS

Zo'n 10 jaar geleden ben ik lid geworden van IVN omdat ik de vogelcursus ging volgen. Ik had toen nog geen idee dat het vooral belangrijk is dat je vogelgeluiden herkent om vogels in het veld te vinden en te herkennen. Maar dat was snel over, want na het voorstelrondje begon de cursus met een quiz met 10 vogelgeluiden.

Uiteraard heb ik veel meer opgestoken van de cursus, maar met name tijdens de wandelingen speelden de geluiden toch een belangrijke rol. Allerlei ezelsbruggetjes kunnen je daarbij helpen. Bekend is dat een wielewaal 'diedeljo' zegt en dat een koolmees in het voorjaar graag voor fietspomp speelt. Maar ondanks die ezelsbruggetjes die je ook maar weer moet onthouden ben ik nog steeds niet goed in het herkennen van het geluid van niet voor de hand liggende soorten. Maar gelukkig is er tegenwoordig een prachtig hulpmiddel: de app Merlin.

Merlin is een (helaas) Engelstalige app, die gratis is als je niet teveel wilt. Hoe werkt het? Je installeert de app op je telefoon via de PlayStore of AppStore. Vervolgens dien je een zgn. 'bird pack' te installeren. Dit is een verzameling vogels uit een bepaald gebied. Voor ons is gebied West Europa toereikend (heel Europa kan ook) om alle normale vogels te leren kennen. En als je niet meer 'bird packs' gebruikt is de app gratis te gebruiken.

Na installatie kun je in de instellingen (settings) de vogelnamen onder Common Name Language op Nederlands zetten, zodat de app gewoon koolmees zegt en niet 'coal tit'. Aanvullende

14:50 5G

74%

TheCornellLab
Merlin

tekst over de soort zijn wel in het Engels. En nu kun je op stap. Hoor je buiten een of meer vogels en wil je weten wat je hoort, start dan de app. In het beginscherm zie je meteen een grote groene knop: SOUND ID. Klik hierop en de app neemt de geluiden op en geeft direct aan welke vogel(s) de app denkt te horen. En wat nu zo leuk is: de app zit er volgens mij niet snel naast, mits er niet teveel stoorgeluiden aanwezig zijn.

Ook kun je informatie en geluiden van vogels oproepen door in de app op de naam van een vogel te zoeken. En zo zijn er nog wel andere handigheidjes, maar voor mij is de app vooral nuttig en plezierig door het herkennen van vogelgeluiden in de natuur.

'Verwilderen' volgens George Monbiot

LENI CREFELD EN FRANS VAN BOEKHOLD

George Monbiot, geboren in 1963 in Londen, is een invloedrijke Britse journalist, auteur en milieuactivist. Zijn scherpe analyses en betrokkenheid bij milieukwesties, zichtbaar in publicaties zoals The Guardian en zijn boek "Feral", benadrukken de noodzaak van 'verwildering' (rewilding) voor gezonde ecosystemen en een duurzamere mens-natuur relatie. In dit artikel een korte uiteenzetting van de filosofie van Monbiot en een concreet voorbeeld gebaseerd op deze filosofie in het Groene Woud.

Het woord 'rewilding' verscheen voor het eerst in een Engels woordenboek in 2011. De term veroorzaakte meteen een heftig debat, want (laten) verwilderen staat lijnrecht tegenover het Natura 2000 beleid dat soorten en ecosystemen juist tracht te 'conserveren'. Maar zo werkt de natuur niet. Niets blijft ooit hetzelfde. Oorspronkelijk stond het woord voor het vrijlaten van dieren in stukjes overgebleven natuur. Al snel breidde dit zich uit tot het herinvoeren van planten en dieren in gebieden waaruit ze eerder waren weggevaagd. Vervolgens ging het om het herstellen van ecosystemen.

Geen van de bovenstaande definities beviel Monbiot. In plaats van het herstel van ecosystemen, kiest hij ervoor de menselijke controle los te laten. Voor hem is verwilderen het weer op gang brengen van de 'ecologische processen'. Niet langer behouden wat eens was maar de natuur haar vrije beloop laten gaan.

Dit perspectief werd leven in geblazen door een nieuw en belangrijk inzicht: ecologen ontdekten dat de natuur bestaat uit een soort piramide, of beter nog, aaneenschakeling aan processen die veroorzaakt worden door dieren aan de top van de voedselketen. Roof- en prooidieren dus. Zij kunnen de omgeving waarin ze leven totaal veranderen. Dit nieuwe inzicht veranderde het begrip over hoe ecosystemen werken.

In het onderzoek voor zijn boek "Feral", stuitte Monbiot toevallig op een klein zinnetje in een wetenschappelijk artikel. Er stond dat veel van onze Europese bomen en struiken geëvolueerd zijn om grazende olifanten te overleven. Tot ongeveer 40.000 jaar geleden domineerde in Europa een voorganger van de huidige Aziatische olifant. Hij is waarschijnlijk door de eerste mensen hier uitgeroeid. Maar ons ecosysteem zou wel eens een aanpassing op de aanwezigheid van de olifant kunnen zijn.

Monbiot wil landschappen van toen niet recreëren. Voor hem blijft het belangrijk om de natuur niet naar onze hand te zetten, maar juist om het zelf zijn gang te laten gaan. Dat betekent wel de herintroductie, waar nodig, van afwezige planten en dieren, het verwijderen van hekken, en het dichtten van afwateringssloten.

Een organisatie in Nederland die bezig is met 'verwilderen' is ARK Rewilding Nederland. Zelf schrijven ze: "Gelukkig is er één partij die de natuur in Nederland als geen ander weer wilder en sterker kan maken: de natuur zelf! Daarom geeft ARK de

Tekening van Jeroen Helmer van ARK Rewilding Nederland

natuur al sinds 1989 de ruimte: we creëren méér natuur en brengen natuurlijke processen weer op gang. Deze kijk op natuurbeheer – 'rewilding' - heeft zich na 34 jaar natuurontwikkeling overtuigend bewezen." Een project dat ze samen met Brabants Landschap hebben opgepakt is de (her)introductie van het edelhert in het gebied aan weerszijden van de natuurbrug over de A2 tussen Best en Boxtel. Edelherten zorgen voor meer leven in het landschap met hun specifieke gedrag en graasgewoonten. Ze grazen bij voorkeur in de overgangszones van bos naar open gebied. Met hun graasgedrag vormen ze onnatuurlijk scherpe perceelranden om tot brede overgangszones die rijk zijn aan structuur (mozaïekzomen). Zulke natuurlijke overgangen zijn bijzonder rijk aan planten en dieren. Doordat edelherten graag liggen te rollen in modderbaden en met hun gewei langs bomen 'vegen', maken ze letterlijk plaats voor tal van andere dier- en plantensoorten.

In conclusie toont het werk van George Monbiot en de praktische uitvoering door ARK aan dat 'verwildering' niet alleen een filosofie is, maar een bewezen benadering voor het herstellen van ecosystemen en het creëren van een veerkrachtige relatie tussen mens en natuur. Het is een dans met de natuur, waarbij de mens niet de regisseur is, maar slechts een medespeler in dit prachtige ecosysteem.

Edelherten in de Mortelen

Sterrencursus

WILLY VAN DE SCHOOT

In het najaar van 2023 volgden we met zo'n 20 deelnemers de Sterrencursus bij IVN Oirschot.

Een natuurcursus over sterren.... Sterren? Zijn sterren natuur dan? Daar moest ik even over nadenken. Op Wikipedia lezen we dat een veelgebruikte definitie van natuur is: "wat zichzelf ordent en handhaaft, al of niet beïnvloed door menselijk handelen, maar niet volgens menselijke doelstellingen". Nu is het duidelijk dat sterren zichzelf ordenen en handhaven zonder menselijke bemoeienis, en dat ze zich ook niet volgens menselijke doelstellingen bewegen. Dus jazeker, dan zijn de sterren een groot -heel groot- onderdeel van de natuur.

En andere definitie zegt dat natuur "de oorspronkelijke, on-aangeroerde verschijningsvorm van alles wat zich op, in en rond de Aarde bevindt" is. Dan horen de sterren er natuurlijk niet echt bij. Want om nou te zeggen dat de sterren zich rond de aarde bevinden.... Dat geloven we sinds Copernicus, Kepler en Galileo niet meer.

Maar de aarde en alles wat zich daarop, in en rond bevindt kan niet bestaan zonder de zon. En onze zon is toch echt een ster. Zonder de zon is er geen licht en geen warmte op aarde. Zelfs het nachtelijk licht van de maan danken we aan de zon die tegen de maan aan schijnt. Ook de seizoenen worden bepaald door de manier waarop de aarde zich om de zon beweegt. En de grote variëteit aan elementen die we op aarde hebben -van waterstof en koolstof tot lood en goud- danken we aan fusieprocessen in sterren. Zoals het liedje al zegt "we are stardust", alles op aarde is sterrenstof.

Hoogtepunt van de cursus was beslist het bezoek aan de Jan Paagman Sterrenwacht in Asten. Veel van wat we tijdens de voorafgaande cursusavonden hadden geleerd, werd ons daar nog duidelijker. Vooral het Pieterse Planetarium is werkelijk betoverend. De website van de sterrenwacht geeft deze omschrijving: "Het planetarium bestaat uit een koepel, met in het midden een projector, die voor de bezoekers het hemelgewelf projecteert. Ongeacht de weersomstandigheden buiten kunnen we hier een heldere sterrenhemel van Nederland tonen. U ziet hoe, in de verschillende jaargetijden, zon, maan, sterren en een drietal planeten opkomen in het oosten en ondergaan in het westen. Wij tonen u hoe zon en maan gedurende het jaar een baan beschrijven tussen de sterren. Niemand hoeft het planetarium te verlaten zonder dat men een maansverduistering heeft meegemaakt." Het is ongelooflijk dat een student zo'n honderd jaar geleden met eenvoudige hulpmiddelen dit planetarium in elkaar heeft geknutseld. De Jan Paagman Sterrenwacht organiseert maandelijks publieksavonden en het is zeker een aanrader om daar eens een kijkje te gaan nemen.

Kortom weer een interessante cursus die helpt om alle natuurlijke schoonheid op aarde meer te waarderen en alle aardse problemen in een groter perspectief te plaatsen.

Emile Weijters

Onze ster (zon) en planeten

Jan Paagman Sterrenwacht in Asten

Onze ster (de zon), bron van leven

In de schijnwerpers: Plantenwerkgroep

ELLY POWELS

Binnen onze IVN-afdeling spelen de werkgroepen een belangrijke rol. Naast het organiseren van hun eigen activiteiten, werken ze samen met het bestuur aan het opzetten en uitvoeren van publieks- en verenigingsactiviteiten. Dit levert jaarlijks een gevarieerd programma op met lezingen, excursies, begeleide wandelingen, cursussen en activiteiten voor de jeugd. Daarnaast zijn de werkgroepen vaak betrokken bij het inventariseren en monitoren van natuurwaarden in de regio. Zo werken we samen aan de missie van IVN: een duurzame en natuurlijke leefomgeving.

In de rubriek 'In de schijnwerpers' belichten we steeds één van onze werkgroepen. We delen hun activiteiten om je nieuwsgierigheid te prikkelen. Wellicht overweeg je om lid te worden. In deze derde editie een oproep van Elly Pouwels, coördinator van de Plantenwerkgroep.

Kom bij de Plantenwerkgroep!

De Plantenwerkgroep van IVN-Oirschot is op zoek naar meer leden en daarom dit wervend stukje! Want planten zijn niet alleen een buitengewoon interessant onderwerp; nee, we zijn er voor 100% van afhankelijk voor ons leven hier.

Planten maken het je ook gemakkelijk: ze staan waar ze staan. Je hoeft er niet omslachtig naar op zoek zoals naar vogels of insecten. Je kan ze ook zelf creëren, zoals in een moestuin of kruidentuin. Je hebt er, kortom, veel makkelijker toegang toe; ze zijn wat meer benaderbaar. Ze lijken bijna te wachten op jouw komst en je bewondering.

Voorkennis is niet nodig, interesse is genoeg

“Wat een superlatieven”, denk je nu, “wat een overdrijving”? Wij willen samen bewijzen dat dat niet zo is. Dus heb je interesse in planten, in welke omgeving dan ook, kom bij de Plantenwerkgroep en samen duiken we in het boeiendste onderwerp op aarde!

Bomenwandeling met Elly Pouwels

We hebben meestal een programma van april tot september, met daarin om de veertien dagen of soms elke week, een wandeling in een van de natuurgebieden om Oirschot. We gaan soms gewoon op visite bij bijzondere planten (eenbes, slanke sleutelbloem, rietorchis) of bomen (fladderiep!), een bijzondere tuin (Mark Kapteijns bijv.) of kwekerij (onlangs nog de Maretak), en soms gaan we een gebied wat preciezer op flora in kaart brengen voor bijvoorbeeld het Brabants Landschap. En altijd is er een gezellige jaarafsluiting met een plantaardige maaltijd.

Veel voorkennis is echt niet nodig; gewoon waardering voor en interesse in planten is genoeg. Door lid te worden van de Plantenwerkgroep draag je niet alleen bij aan je eigen kennis en waardering voor planten, maar speel je ook een actieve rol in het bevorderen van een gezonde en duurzame leefomgeving voor ons allemaal. Wil je meer weten of lid worden? Stuur dan gewoon een mailtje naar Elly Pouwels: ellypouwels@trined-mail.nl

Slanke sleutelbloem

Eenbes

Rini Kerstens “Verhalen, sagen, legenden uit de natuur”

PETRA KONING

Rini Kerstens, bij velen van ons bekend als expert op het gebied van paddenstoelen, insecten en de natuur in het algemeen, heeft in eigen beheer een boek uitgebracht met de titel: “Verhalen, sagen, legenden ... uit de natuur”.

In zijn boek doet Rini op onnavolgbare wijze verslag van het ontstaan van oude natuurverhalen, hoe ze zijn opgetekend en vaak ook zijn vervormd door tijd en overlevering. Ook de naamgeving van planten, dieren en paddenstoelen op basis van hun uiterlijk of de plaats waar ze gevonden kunnen worden en niet in de laatste plaats voor welke aandoening ze genezing konden bieden worden behandeld.

Rini neemt je mee door de wereld van deze verhalen op een geheel eigen wijze zodat duidelijk wordt hoe men vroeger tegen de natuur aankeek. Vermakelijk zijn de namen die in diverse dialecten gebruikt werden voor dieren zoals bijvoorbeeld de vrij bekende:

Mulder voor meikever en Kwakbol voor kikkervisje.

Maar wat te denken van: Èrpel mí nu virke voor staartmees en Tunnekeshèèj voor dopheide?

Zo komen bloemen, planten en bomen aan de orde waarvan de prachtigste verhalen verteld werden in de tijd dat vooral mondelinge overlevering ervoor moest zorgen dat kennis overgedragen werd. Niet zelden “groeiden” verhalen naar gelang de verteller’s fantasie groot was.

Ook regionale verschillen komen aan bod: een winterkoninkje wordt bijvoorbeeld in Zuid-Holland “jantje” genoemd maar in Friesland heet deze “tomke” (klein duimpje).

Het mooist is de naam van de Vlamingen voor dit onopvallende en bescheiden vogeltje; bij hen heet het “poverke”.

Rini zou Rini niet zijn als hij niet veel bladzijden gewijd zou hebben aan paddenstoelen, waarvan de namen vaak erg tot de verbeelding spreken. De verhalen, sagen en legenden zijn een genot om te lezen, maar vooral leuk om door te vertellen en er zo ook voor te zorgen dat ze blijven leven.

Het boek kun je bij Rini Kersten bestellen. Het mailadres is kerskrab@hetnet.nl De prijs is € 15,-.

NIEUWJAARSWENS ... voor alle volgende jaren...

VEEL WARMTE IN JE HART
EEN STROOM VAN LIEFDE
WAARIN JE VERDRINKT
EEN ROES ZELDEN GEZIEN
GEEN KATER ACHTERAF
ENKEL DIEP GEVOEL VAN
GELUKKIG ZIJN

maar vooral deel je geluk, geef je warmte en liefde door aan de wereld, misschien, misschien wie weet wordt de wereld er beter door ... alle kleine beetjes helpen toch .....

Controle en schoonmaak van de nestkastjes door de Jeugd IVN

LEO VAN DE LAAR

Vandaag, 8 november, hebben Ad van den Berk, Frans van de Biggelaar (leden van de vogelwerkgroep) en ondergetekende de nestkastjes die door de jeugd IVN dit voorjaar zijn gemaakt en opgehangen gecontroleerd en schoongemaakt. In totaal hebben we 18 nestkasten gecontroleerd en schoongemaakt. Er waren 11 kasten bewoond en 6 gebruikt als slaapplek.

We begonnen bij Ad met een lekker bakje koffie met koek. Daarna gingen we gewapend met een (telescopische) ladder en een stevig plamuurmes op pad. De nestkastjes hingen er stuk voor stuk heel netjes bij. Ook konden ze gemakkelijk worden geopend: een grote pluim voor de makers!!

Bij Basisschool de Korenbloem hangen drie nestkastjes, waarvan één met het nest van een pimpelmees, één gebruikt als slaapplek en eentje ongebruikt. Bij het Chinese restaurant hangen twee kastjes, waarvan één met het nest van een koolmees en één gebruikt als slaapplek. Op de hoek van de Kempenweg en de Korenaar twee nestkastjes, waarvan één met nest van een (kool)mees en één gebruikt als slaapplek.

Tegenover de brandweerkazerne vloog een grote bonte specht uit een nestkastje toen we aankwamen. Dat nestkastje

was overigens niet van de IVN. Een eindje verder hing nog zo'n zelfde nestkastje, ook gekraakt door een specht, want de invliegopening was veel groter gehakt. Onze twee kastjes daar waren alleen gebruikt als slaapplek. Aan de Parallelweg controleerden we negen nestkastjes. Daarvan waren er acht(!) bewoond door (kool)mezen en eentje gebruikt als slaapplek. In één van die bewoonde nestkastjes vonden we het volledige legsel van 9 eitjes terug: misschien is een oudervogel geslagen door een sperwer of gevangen door een kat, wie zal het zeggen. We vonden een nestkastje met twee nesten op elkaar, twee keer bewoond dus.

We zagen in verschillende nestjes nog niet uitgekomen eitjes. Dat is natuurlijk geen goed teken. Maar het voordeel is dat je dan gemakkelijker de vogelsoort kunt bepalen. Soms zagen Ad en Frans dat ook aan de losse veertjes in het nest. Als het nestje geen eitjes of veertjes bevat is het onmogelijk te zeggen of het nest van een pimpelmees of een koolmees is.

Volgend jaar gaan we weer kijken. Hartstikke bedankt Ad en Frans!

Bijzondere paddenstoelen tijdens het scholenwerk.

JOKE PIJNENBURG

Dit jaar was het herfstproject voor de scholen rondom de kapel van de Heilige Eik. Ondanks een droge periode en de verwachting weinig te zien, ontdekte ik tot mijn verrassing twee prachtige biefstukzwammen rondom een eik.

Het boeide de kinderen zeker toen ze aan de paddenstoel mochten voelen en het verhaal hoorden over hoe deze paddenstoel aan zijn naam kwam. Voor mij was het ook bijzonder. Ruim 40 jaar doe ik mee met het scholenwerk en nog nooit heb ik tijdens deze wandelingen een biefstukzwam kunnen laten zien. Een jongen vertelde dat hij een rode bol bij een eik had gezien die leek op een neus van een kabouter. Toen we op het einde weer bij elkaar stonden om af te sluiten liet hij mij deze ontdekking zien. Het was een heel jonge biefstukzwam die inderdaad leek op een rode neus maar dan meer die van een clown.

Maar ook de inktzwam die zijn zwarte sporen losliet en zo zijn naam maakte, de eikhaas rond een eik en de sponszwam

boeiden de kinderen. We zagen opvallend veel kastanjeboleten die zo zacht aanvoelde dat enkele meisjes die bleven aaien! Een boeiende middag voor de kinderen en mij. Thuis heb ik nog info opgezocht over de biefstukzwam. Niet zeldzaam op eikbomen die een beschadiging hebben of aan de voet van de boom, eetbaar maar heel zuur.

De biefstukzwam

Boomfeestdag in Oirschot

SCHOLENWERKGROEP

Op donderdag 23 november hebben ruim 100 leerlingen van groep 8 van Oirschotse basisscholen hun groene stempel gedrukt door meer dan 800 boompjes te planten op de Oostelbeerse Heide, gelegen aan de Burgemeester Jan Smulderslaan. Bomen zijn van onschatbare waarde voor onze omgeving, en daarom vinden we het belangrijk dat ieder kind tijdens zijn of haar schoolloopbaan de kans krijgt om een boompje te planten en zo een positieve bijdrage te leveren aan de natuur.

Deze Boomfeestdag, georganiseerd door de Scholenwerkgroep van IVN Oirschot in samenwerking met de gemeente Oirschot, startte met een leerzaam gesprek over de waarde van bomen, gevolgd door instructies over de juiste manier van planten van de boompjes. Gewapend met schoppen gingen de leerlingen in tweetallen naar de voorbereide plantlocatie onder leiding van Henk Roefs van de gemeente. Zeventien enthousiaste vrijwilligers van IVN Oirschot stonden paraat om te assisteren. Het project betrof de aanleg van een verjongingsbos, waar oude dennen plaats maken voor diverse loofbomen, zoals tamme kastanje, eik, esdoorn en hazelaar. Enkele opvallende dennen blijven behouden, waardoor een fraai gemengd bos ontstaat.

De kinderen toonden veel enthousiasme en vulden in no-time de plantgaten. Sommige boompjes kregen zelfs een naam en

het aantal geplante boompjes werd fanatiek bijgehouden. Met tegenzin leverden de kinderen hun schoppen in toen het tijd was om te stoppen. Als beloning werden ze getrakteerd op warme chocolademelk bij de partytent van het IVN.

Met een tevreden gevoel keerden de kinderen terug naar school, in de hoop om in de toekomst terug te komen en te zien hoe 'hun bos' tot bloei is gekomen.

Jack van Nunen vertelt over de waarde van bomen

Welkom nieuwe leden:

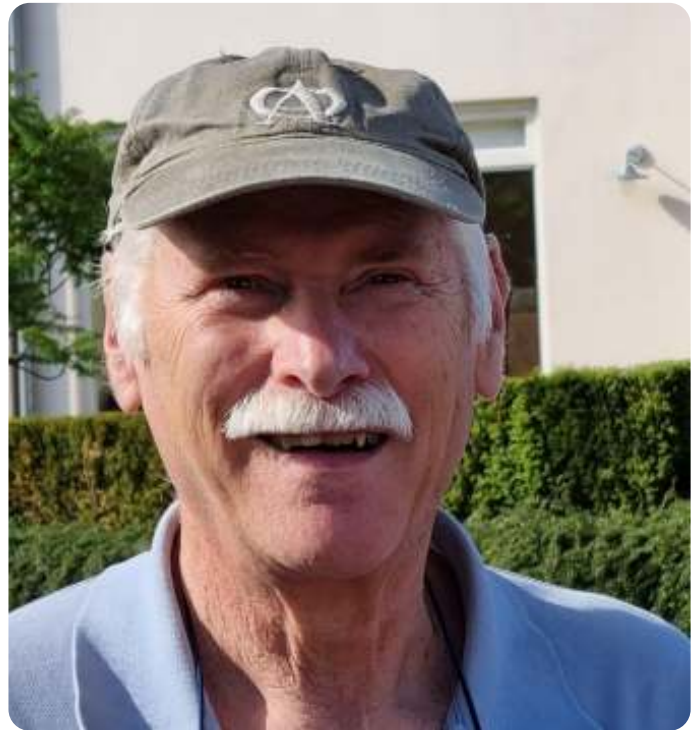
Astrid Van Rooijen.
Marina Spiessens.
Vera Heijmans-Hoefakker

AnneMarie van Schoonderwalt.
René Zeebregts
Joep van Rees

Henk van Rees
Gerry Jansen
Pieter Timmers

AnneMarie van Schoonderwalt

Even voorstellen. Ik ben AnneMarie van Schoonderwalt, woon sinds deze zomer aan de Parallelweg in Oirschot. Ik wandel graag om de geur van het bos op te snuiven en het geluid van vogels en ruisend riet te horen. Ik werk als psycholoog Arbeid en Gezondheid en ben begraafplaatsbeheerder in Oirschot, Spoorдонк en Best. Ik draag mijn steentje bij aan natuur op de begraafplaatsen, dankzij Wilfred van Nunen zijn we bij de Groene Kerk beweging. We vangen regenwater op voor gebruik in droge periodes, gebruiken geen chemische bestrijdingsmiddelen, leggen mooie bloementuintjes aan die insecten aantrekken en harken niet álles kaal. Langs de randen van de begraafplaats mag het blad blijven liggen en zijn egelkasten geplaatst. Ook ben ik politiek actief als bestuurslid van Sociaal Progressief Oirschot. Ik vind het moeilijk om natuurbelangen en klimaatmaatregelen goed verankerd te krijgen in meerjarig beleid. Vaak gaat een ander belang voor. Soms denk ik wel eens dat de politiek niet goed meer in staat is deze kwesties voortvarend aan te pakken. Ik ben lid van IVN geworden omdat ik er van overtuigd ben dat maatschappelijke organisaties en duurzaam producerende bedrijven hier het voortouw moeten nemen.

Henk van Rees

Mijn naam is Henk van Rees en we wonen met z'n vieren op de Spoorдонкseweg in Oirschot. In het gelukkige bezit van een grote tuin, waar mijn vrouw Wilma en ik echt van kunnen genieten. Wilma is al veel jaren lid van IVN. Mijn werkend leven lang ben ik met hart en ziel vakbondsbestuurder geweest bij FNV Bondgenoten en voorgangers. Daarnaast was ik bijna 25 jaar voorzitter van de PvdA-afdeling Oirschot en van Sociaal Progressief Oirschot.

Laatst hadden we het aan tafel over de Klimaatmars in Amsterdam waar Wilma aan ging deelnemen en over de onverkijkelijke gang rondom het zandpad naar van Rooy. "Waarom worden jullie geen lid van de IVN?" vroeg Wilma toen, waarop onze Joep en ik ons aangesloten hebben.

Wandelingen, excursies, filmavonden, prima activiteiten om kennis te maken met de natuur en om ervan te genieten. Ik ben zelf vooral geïnteresseerd in hoe wij zelf als individuen en als samenleving kunnen bijdragen aan bescherming en herstel van onze natuur. Daarom ben ik blij met onze IVN die zich bezig houdt met een nieuwe bomenverordening in Oirschot en meedenkt over een robuuste ecozone rondom het zonnepark Kriekampen. Of leden oproept om mee te doen aan de actie in de Beerzen voor behoud van onze oeroude zandpaden. Zo zijn wij ook aangesloten bij Milieudefensie en Greenpeace.

Een nieuw lid voor IVN Oirschot en een nieuwe Natuurwachter voor 'Het Bewaarde Land'

RENÉ ZEEBREGTS

Van Zorg en Onderwijs naar Het Bewaarde Land

Mijn naam is René Zeebregts, ik ben getrouwd met een jullie welbekend actief IVN-lid: Lia Adriaans. Samen brengen we veel tijd door in de natuur en zijn we betrokken bij onze directe leefomgeving. Onze wilde tuin is daar een getuige van! Sinds begin dit jaar ben ik met vervroegd pensioen gegaan, nadat ik lang in de zorg en het onderwijs voor kinderen met een verstandelijke beperking heb gewerkt. Daarmee kwam een zee van tijd vrij. Van mijn hobby, het maken van theater, heb ik nu mijn hoofdactiviteit gemaakt (Zie www.verteltheaterzeebregts.nl). Maar dat leek mij niet voldoende. Vandaar dat ik op zoek ging naar een activiteit die me onder de mensen brengt. En waarbij ik lekker buiten in de natuur kan zijn.

Een Creatief Natuurbelevingsprogramma

Afgelopen zomer hoorde ik voor het eerst van 'het Bewaarde Land', en nadat ik IVN-lid was geworden, heb ik mij hiervoor aangemeld. Dit is een creatief natuurbelevingsprogramma van IVN Brabant voor leerlingen uit groep 4, 5 en 6. Hierbij worden kinderen drie dagen ondergedompeld in de natuur op speciaal daarvoor ingerichte plekken. Hiervoor heeft het IVN verschillende prachtige terreintjes ingericht: bijvoorbeeld in de Campina, Stadsbos 013, en in de Loonse en Drunense Duinen. Dit vindt elk voorjaar en najaar plaats: één dag in de week, drie weken achtereen.

De meeste kinderen lijden aan een "natuurtekortstoornis", doordat zij steeds minder buiten komen. Maar ervaringen met de natuur zijn van groot belang voor de latere affiniteit met onze natuur. En spelen in een groene omgeving is goed voor een gezonde ontwikkeling en de mentale gezondheid van kinderen.

Buitendagen: Vaste Elementen en Creatieve Activiteiten

Op uitnodiging van Heer of Vrouw Fleur wordt een klas ontvangen door Heer/Vrouw Fleur en de Natuurwachters van de elementen Aarde, Water, Vuur, Lucht en (soms ook) Kleur. In dit Bewaarde Land gaan de kinderen in groepjes, samen met de Natuurwachters, de flora en fauna ontdekken. Het doel van 'het Bewaarde Land' is zorg, respect en liefde voor de natuur bij kinderen ontwikkelen. Kennisoverdracht staat niet centraal. Kinderen krijgen vooral de mogelijkheid om zelf te natuur te ervaren, zich over de natuur te verwonderen en deze ervaring te uiten met muziek, dans, taal en spel. Met alle zintuigen wordt de natuur ontdekt, en komen de leefwijzen en de relaties tussen bomen, planten en dieren aan bod; de kringloop van het leven. Vanuit verwondering komen tot bewondering!

Elke buitendag heeft een vaste indeling met een aantal vaste werkwormen die de rode draad van het programma vormen. Dit wordt aangevuld met een keur aan activiteiten. Wat te denken van: kliminstructies en bomen klimmen, het kiezen van een naam die ze tijdens het verblijf in 'het Bewaarde Land' gebruiken, sporen zoeken, waterdiertjes zoeken, kijken naar de wolken, rollen over de grond tot je niet verder kunt, eetbare kruiden voor de middagsoep zoeken, geblinddoekt bomen herkennen. maak een haiku, zoek een lievelingsboom, enzovoorts.

Herinneringen aan de Loonse en Drunense Duinen

In het najaar deed ik een cursus en heb ik als Hulpwachter met de naam 'Distel' meegedraaid in de Loonse en Drunense Duinen. Nog steeds denk ik met veel plezier terug aan de dagen dat ik op pad ging met Molletje, Kiki, Pinguin, Grond, Worm, Egeltje en Spitskonijn. De eerste dag waren ze voorzichtig en wat angstig voor spinnetjes. De laatste dag rolden ze van de duinen naar beneden en lieten ze kriebeldiertjes op hun armen lopen, en gingen ze met rooie wangen naar huis. In het voorjaar is er weer een ronde van drie dagen met een ongetwijfeld weer enthousiaste groep kinderen. Wie weet komen we elkaar dan tegen als jij je ook hiervoor aangemeld hebt! Tot kijk, René.

Het Bewaarde Land. Kinderen met Wachter op de grond.

Pieter Timmers

Hallo, ik ben Pieter Timmers uit Middelbeers. Ik ben sinds 8 november van dit jaar 38 jaar getrouwd met Hannie den Otter en we hebben twee kinderen en een kleinkind.

Ik ben een echte natuurliefhebber en ga graag wandelen in de natuur en neem dan sowieso mijn verrekijker mee om vogels te spotten. Daarom ben ik ook lid geworden van Natuurmonumenten, Brabants Landschap en werkgroep WNL de Beerzen. Bij WNL ben ik actief als veldwerker en als controleur van de steen- en kerkuil kasten, wat Rinus Sterken ons nog geleerd heeft. Voor Das en Boom heb ook nog een tijd een opvang (kunstburcht) van dassen beheert. Deze dassen moesten verhuizen vanwege geplande bebouwing in het vroegere "Land van Ooit"

Mijn interesses liggen vooral bij de vogels, terwijl plantjes mij ook interesseren. Tuinieren is mijn hobby. Om mijn vogelkennis te verbeteren leek het mij verstandig om aan te sluiten bij de vogelwerkgroep van IVN Oirschot. Mijn prille begin van de vogelkennis ligt ook bij IVN Oirschot. Ik heb nl. de vogelcursus destijds (ong. 25 jaar geleden) bij Jack van Nunen gevolgd en kan dus al een mus van een koolmees onderscheiden. Ik hoop bij de vogelwerkgroep nog veel te kunnen leren en mijn steentje te kunnen bijdragen.

Groetjes en tot zo, Pieter Timmers.

Pieter Timmers

Vera Heijmans-Hoefakker

"Vera Heijmans-Hoefakker, geboren in IJmuiden, onder de rook van het toenmalige Tata Steel, nabij het Noordzee(kanaal), sluiscomplex, de Heeren- en Kennemerduinen, landgoederen Schoonebeek, Velserbeek, Beeckesteijn en Waterland.

In 1980 ontvluchtte ik samen met mijn ouders de vervuilende rook met invretende roetdeeltjes en streken neer in het Brabantse Middelbeers. Als gezin werden we lid van IVN-Oirschot om de natuur en de mooie plekje's in de omgeving beter te leren kennen.

Inmiddels woon ik al zo'n 25 jaar in het prachtige Oirschot, samen met mijn man, twee volwassen zonen en onze hond. Beide jongens zaten bij de scouting en later bij het jeugd-IVN. In de loop der jaren heb ik steeds meer oog gekregen voor de schoonheid van de natuur, maak er graag kiekjes van, en ben er steeds meer van gaan houden en van genieten. Ik ben meer doordrongen geraakt van de waarde ervan en besef dat we allemaal deel uitmaken van het grote, wonderbaarlijke geheel; het één kan niet zonder het ander. Ik heb geleerd dat onkruid simpelweg 'ongewenst kruidachtig gewas' is en dat je van de natuur kunt genieten, ook zonder namen te kennen. Vooral onderschrijf ik de leus: 'Die beste Kur is die Natur!'

Nu ben ik weer lid van IVN en dus terug op het nest; ik ben blij met een bloeiend IVN-Oirschot."

Fotogroep IVN Oirschot

FREEK KEMPS

Omdat tijdens onze winterwandeling geen echte winterplaatjes hebben kunnen schieten volgt hierbij een greep winterfoto's uit onze verzameling.. Het was echter weer reuze gezellig tijdens onze wandeling bij de vennen in Oisterwijk. Dit is duidelijk te zien op onze terrasfoto na de wandeling.

Loek Kuperus

Lia Adriaans

Loek Kuperus

Mieke Bressers

Alexander van Andel

foto achterzijde: Henk v/d Wal

Beleef de natuur

